

Metodická část pracovního listu:

Název (téma) programu: Kolektivizace zemědělství v naší zemi za minulého režimu, v kontextu ETV.

Předmět a ročník: Pěstování rostlin – 4. ročník.

Vazba na ŠVP: Současná situace, význam a biologické vlastnosti okopanin, jetelovin, trav a trvalých travních porostů.

Vazba na kompetence – klíčové: Personální kompetence; sociální kompetence; kulturní povědomí, empatie a seberealizace; tvůrčí a čtenářská gramotnost; - **odborné:** ochrana a tvorba krajiny.

Vazba na průřezová témata: Člověk v demokratické společnosti, člověk a životní prostředí.

Časová dotace: 45 minut.

Materiálové zabezpečení: Počítač s projektorem, natištěné texty.

Cíle aktivity:

- Studenti na konci této hodiny budou chápat podstatu současné situace v zemědělství (Kde se vzaly současné zemědělské velkopodniky) v historickém kontextu.
- Studenti se zamyslí nad tématem lidské důstojnosti a sebeúcty vycházející ze 2. bodu programu ETV (Lidská důstojnost jako hodnota, pojem sebe, sebeúcta, uznání druhého.)
- Studenti budou přemýšlet nad tématem solidarity vycházející ze 6. a 10 bodu programu ETV Interpersonální a sociální empatie a kolektivní a komplexní prosociálnost
- Studenti rozvinou komunikační práci ve skupinách svou personální a sociální inteligenci. Při řešení etických dilemat pak rozvíjí inteligenci morální

Zvolené metody:

- Samostatná práce (orientace v přiloženém textu – čtení s porozuměním, senzibilizace)
- Diskuse (s učitelem, ve dvojicích, skupinová diskuse)
- Příběh (konkrétní příběhy sedláka Firmbase + příběh z videa v úvodu)

Zhodnocení aktivity:

- Učitel si během probíhajících aktivit a samostatné práce všímá aktivních žáků, které na závěr odmění jedničkou -> odměnění aktivity žáků ve smyslu Čapek (2015), kterou v závěru hodiny udělí veřejně žákům s doplněním patřičného komentáře.
- Učitel zhodnotí výsledky uvedené v pracovním listu.

Pracovní list: Kolektivizace - Pěstování rostlin v kontextu ETV

Osevní plochy zemědělských plodin ¹⁾ - Česká republika															
Rok Year	Osevní plocha celkem Sowing area total	z toho / of which:													
		Obiloviny celkem Cereals total	z toho / of which:						Luskoviny Legumes		Brambory celkem Potatoes total	Cukrovka technická ⁴⁾ Industrial sugar beet ⁴⁾	Řepka ⁵⁾ Rape ⁵⁾	Len ⁶⁾ Flax ⁶⁾	Pícniny na orné půdě Fodder crops on arable land
			pšenice Wheat	žito ¹⁾ Rye ¹⁾	ječmen Barley	oves ²⁾ Oats ²⁾	kukuřice na zrno Grain maize	celkem total	z toho: jedlé ³⁾ of which: edible ³⁾						
1933	3 835 769	2 277 881	520 052	797 608	354 352	595 555	8 930	85 240	17 527	484 206	126 033	298	3 943	683 514	
	%	59,4	13,6	20,8	9,2	15,5	0,2	2,2	0,5	12,6	3,3	0,0	0,1	17,8	
2019	2 461 707	1 353 556	839 446	31 129	319 583	42 530	75 853	33 766	28 779	28 894	59 212	379 778	1 082	498 628	
	%	55	34	1	13	2	3	1	1	1	2	15	0	20	

Úkol č.1) Podívejte se na údaje ze statistiky o tom, co se pěstovalo v roce 1933 a co se pěstuje dnes. Určitě si můžete všimnout mnoha rozdílů. Zkuste vymyslet proč se dříve pěstovalo víc žita? K čemu tolik ovsu? Proč o tolik více brambor? Proč méně řepky? Proč se pěstovalo více pícnin na orné půdě? Čím se lidé dříve živili? Diskutujete s učitelem.

Možná si někteří z vás položili otázku, jak se to stalo, že se české zemědělství tolik proměnilo? Zásadní klíč k pochopení současného stavu naleznete v období po druhé světové válce, kdy se převratem v roce 1948 v naši zemi chopili moci komunisté, kteří v 60. letech vedli takzvanou kolektivizaci (združstevňování) zemědělství. Komunisté lidem sice slibovali, že půda do 50ha zůstane určitě jejich, ale jakmile se chopili moci, tak bylo vše jinak. Kdo měl více jak 20h a nespolupracoval s režimem, tak byl označen za kulaka, a byl mu statek znárodněn, některé i zabili. Určitě i vaše vesnice v okolí má takové příběhy. Dále zemědělci z vesnic byli například učiteli ze škol přesvědčováni, že musí opustit rodná pole a vstoupit do družstev, jinak jejich děti nebudou smět studovat. Například si vezměte reálný příběh pana Firmbase z jedné vesnice v okolí Náchoda: Po nástupu komunistů odmítal opustit rodná pole a vstoupit do družstva, a tak byl označen za kulaka. Jednou v noci k jeho statku přijelo auto, jehož osazenstvo vytáhlo pana F. před dům, kde jej zkopali do bezvědomí. Poté jej naložili do auta a odvezli jej do blázince, kde se po letech sám pan F. zbláznil. Jeho sestra pak nesměla studovat. Rodinný majek byl následně rozkraden.

Pro ilustraci se podívejte na úsek 0:15 až 1:30 z následujícího videa:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10116288585-archiv-ct24/216411058210015-kolektivizace>

Úkol č.2) Zkuste se sami zamyslet, jak se museli cítit lidé, kteří přicházeli o svou půdu? Myslíte, že všichni protestovali proti kolektivizaci? Jakými argumenty si vše museli ospravedlnit? Ti co půdu zabírali, Ti co kulaky likvidovali? Diskutujte po dvojicích.

Úkol č.3) Sepište alespoň 7 pocitů, jak se museli v této době sedláci cítit

.....

Úkol č. 4) Je dle vás lepší obdělávat malé výměry, či velké lány? Co myslíte? Diskutujte ve skupinách ve velikosti 6-8 studentů.

